

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1156/2
Podgorica, 29.05.2023. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktorica Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1), izriče se upozorenje, kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja člana 55 stav 2 Zakona o elektronskim medijima, čl. 22 st. 2 i 25 st. 1 i 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 35/11, 07/16 i 8/19) i tačke 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01, prilikom emitovanja serijskog programa „Klan“, dana 2. maja 2023. godine u terminu od 21:00 čas i 3. maja 2023. godine u terminu od 12:53 časa.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
  - 1) kršenja obaveze emitera da programske sadržaje kojima se može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika emituje u vrijeme i na način za koji je najmanje vjerovatno da će ih maloljetnici u uobičajenim okolnostima čuti ili vidjeti (član 55 stav 2 Zakona o elektronskim medijima i član 22 stav 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima),
  - 2) kršenja obaveze emitera da programske sadržaje koji su neprimjereni i nijesu namijenjeni maloljetnicima ispod 18 godina označi grafičkom oznakom 18 i emituje isključivo u periodu od 23:00 do 06:00 sati (član 25 stav 1 i 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
3. Nalaže se Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, da, bez odlaganja, usaglasi emitovanje programskih sadržaja sa pravilima raspoređivanja i označavanja sadržaja koji mogu ugroziti razvoj maloljetnika propisanim u Zakonu o elektronskim medijima i Pravilniku o programskim standardima u elektronskim medijima.
4. Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice dužno je da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u programu „TVCG1“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru opšteg televizijskog programa 'Prvi program Televizije Crne Gore' upozorenje zbog toga što serijski program 'Klan' nije adekvatno kategorisao grafičkom oznakom 18, te ga je dana 2. i 3. maja 2023. godine emitovao van graničnog perioda, iako je, kao sadržaj neprimjeren za maloljetnike mlađe od 18 godina, mogao biti emitovan isključivo u periodu od 23 do 6 časova.“
5. Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice je dužno da, u pisanoj formi i u roku od 24 sata od emitovanja, obavijesti Agenciju za elektronske medije o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja.
6. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
7. Ovo rješenje će se objaviti na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

8. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Na osnovu uvida u emitovane programske sadržaje opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice (u daljem tekstu: „emiter“), uočeno je da je emiter dana 2. maja 2023. godine u terminu od 21:00 čas i 3. maja 2023. godine u terminu od 12:53 časa, emitovao serijski program „Klan“ (nalaz Sektora za monitoring broj 02-1156 od 11.05.2023. godine).

Imajući u vidu sadržinu navedenog serijskog programa, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i izdatog Odobrenja za emitovanje.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, Agencija emiteru dostavila Nalaz Sektora za monitoring, te zatražila da u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt br. 02-1156/1 od 12.05.2023. godine).

U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda i uslova iz izdatog Odobrenja za emitovanje, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- a) Članom 55 st. 2 Zakona i članom 22 stav 1 i stav 2 Pravilnika propisano je da je emiter dužan da objavi zvučno i virtualno upozorenje za programske sadržaje kojima se može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika i takve programe jasno označi vizuelnim simbolom tokom čitavog trajanja i emituje te programske sadržaje u vrijeme i na način za koji je najmanje vjerovao da će ga maloljetnici u uobičajenim okolnostima čuti ili vidjeti.
- b) Članom 23 st. 1 Pravilnika propisano je da se pisano i zvučno upozorenje emituje neposredno prije početka označenog sadržaja, u vidu telopa sa tekstom sljedeće sadržine: „Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12, 16 ili 18 godina“ uz istovremeno čitanje od strane spikera, dok je stavom 2 ovog Pravilnika propisano da grafička oznaka predstavlja krug sa crvenom brojkom, koja mora biti jasno vidljiva i koja se emituje u gornjem uglu ekrana, nasuprot uobičajenom mjestu identifikacionog znaka medija, tok cijelog trajanja označenog programskog sadržaja.
- c) Članom 25 st. 1 Pravilnika je propisano da se grafičkom oznakom 18, označavaju sadržaji koji nijesu namijenjeni maloljetnicima ispod 18 godina, a koji uključuju veoma učestalo, veoma dugačko, veoma intenzivno i veoma detaljno prikazivanje sadržaja iz člana 23a st. 1 ovog Pravilnika i imaju, između ostalog, sljedeća obilježja:
  - naročita usmjerenost na detaljno prikazivanje teškog nasilja i njegovih zastrašujućih posljedica;
  - veoma detaljno i veoma intenzivno prisustvo zastrašujućih scena;
  - detaljno prikazivanje opasnog ponašanja, i ako u programskom sadržaju kao celini nije izražen negativan stav prema takvom ponašanju.
- d) Članom 25 st. 3 Pravilnika propisano je da se programski sadržaji sa oznakom 18 mogu emitovati isključivo u periodu od 23,00 do 06,00 časova.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih programskih sadržaja, Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je, dana 2. maja 2023. godine, emitovao serijski program „Klan“, u terminu od 21:05:54 do 21:58:34 sati (52 minuta 40 sekundi). U pitanju je sadržaj produkcijske kuće „Firefly“ koji prati uspone i padove kriminalnih struktura u Republici Srbiji. Epizoda od 2. maja 2023. g. emitovana je pod nazivom „Gulaš“, a predstavlja sedmu epizodu treće sezone serijala. Opis sadržaja dat je u tački 2.
2. Serija počinje scenom u dvorištu kuće, u okviru koje se nalazi auto otpad gdje policijske ekipe vrše uviđaj (forenzički centar). Kako bi gledaoce uveli u priču, smjenjuju se kadrovi, hapšenje muškarca koji je za kriminalce iz podzemlja završio određeni posao, dijete koje je slučajno otrčalo

i otvorilo vrata podruma kuće gdje su se kriminalci skrivali, majka koja je otrčala za njim. Kako se zaključuje iz nastavka serije, vlasnik auto otpada je imao zadatak da preveze kriminalce do njihovog skloništa, ali su oni sa sobom poveli i djete.

Od 21:07:15 minuta emitovanog programskog sadržaja slijedi scena tokom koje iz kamiona izlazi vozač (muškarac sa auto otpada) i njegovo dijete, a potom i scena gdje oni sjede na podu skloništa sa još jednim muškarcem koji je zarobljen od strane kriminalaca, koji međusobno razgovaraju:

Uloga 1: „Jebiga, rizično je da ih sada pustim“;

Uloga 2: „Dete ne sme niko da dira“;

Uloga 1: „Ljudi, mogu samo da nestanu“;

Uloga 2: „Dete ne“ (šamara sagovornika – Uloga 1)

Nakon toga je uslijedila tuča između dvojice sagovornika, nakon čega se uključuje jedan od prisutnih uz konstataciju:

Uloga 3: „Koji varn je, bre? Ako niko neće, ja ću da ih roknem“ (repetira pištolj i puca u glavu muškoj osobi koja je sjedila pored djeteta).

Nakon te, uslijedila je scena u okviru koje su prikazana dvojica muškaraca sa najlonima preko tijela kao zaštitom (keceljom) kako satarom komadaju tijelo muške osobe na stolu. Jedan odsijeca dio noge od koljena na dolje, dok drugi muškarac komada gornji dio osobe (prikazan veliki komad mesa kako ga sječe nožem). Scena se završava snažnim zamahom, a potom i tupim udarom satara po poluraskomadano tijelo muške osobe na stolu.

Potom se radnja premješta u dvorište kuće gdje vlasnik auto otpada razgovara sa inspektorkom, koja od njega traži informaciju gdje je odvezao kriminalca, kako bi saznali gdje se kriju, dok njegovo dijete sjedi na nekoj od metalnih konstrukcija, pognute glave i nijemo ćuti. Majka ga pita: „Stefane, Stefane sine, jel' smije mama da te zagrlj? Stefane! Nemoj da se plašiš, tu sam sada, Stefane“.

Nakon toga (21:09:13) se radnja nastavlja u podzemnom skloništu kriminalne grupe i slijedi scena u kojoj su prikazani oni isti muškarci koji su komadali tijelo muške osobe na stolu sa okrvavljenim, zaštitnim najlonima preko tijela i scena u kojoj jedan od njih oštiri nož kako bi tranžirao meso na sitnije komade koje potom baca na sto gdje se nalaze preostali komadi, dok drugi ima zadatak da usitnjene komade mesa mljeje u mašini za mljevenje mesa.

Istovremeno, na spratu skloništa, se nalaze preostali članovi kriminalne grupe uključujući i majku od jednog kriminalca (glavna uloga) koja im priprema ručak.

U određenom trenutku, muškarac koji je bio zadužen za mljevenje mesa, zamišljeno usporava, a potom ostavlja mašinu za mljevenje mesa, uzima kuhinjsku dasku za rezanje i komad mesa koji zatim siječe nožem na komade. Drugi muškarac ga začuđeno gleda, dok se njemu na licu nazire osmijeh.

Nastavak scene (21:13:21) je uslijedio nekoliko trenutaka potom kada muškarac stavlja posljednji komad mesa u tanjir, uzima ga, odlazi na sprat i moli gospođu da je odmijeni u pripremanju obroka (donosi tanjir sa mesom do šporeta). Nakon par trenutaka izlazi do druge prostorije, polunag, sa najlonom isflekanim od krvi i okrvavljenim polilakticama i obavještava ostatak grupe da će uskoro ručak. Nakon kraćeg razgovora jedan od prisutnih izgovara:

Lik 1: „E, ovako nešto niste jeli“;

Lik 2: „Stvarno niste“. (zamišljeno gleda u pod)

Nastavak scene (21:16:51) je uslijedio nekoliko trenutaka potom kada muškarac izlazi iz improvizovane kuhinje sa dva tanjira u ruci i nudi ih dvojici momaka. Jedan od prisutnih (glavna uloga) se tiho smije čok očekuje trenutak kada će dvojica momaka probati pripremljeno jelo. Potom donosi druge dvije porcije, daje ih ostalima, ali jedan od prisutnih zabranjuje, da se tako

spremljeno jelo, daje djeci. Osobe koje su probale jelo ne kriju oduševljenje istim, ali uz opasku da je meso samo malo tvrdo.

Scena se završava smijehom svim prisutnih, nakon čega iz podruma izlazi drugi muškarac koji je učestvovao u sječenju mesa i u trenutku kada ugleda scenu, stavlja ruku na usta i ctrčava (simulacija mučnine).

Dijete koje nije dobilo svoju porciju već senkvič koji mu je jedan od članova grupe (glavna uloga) dao iz svog ruksaka, izlazi iz prostorije, silazi do podruma i u trenutku kada ugleda sto sa komadima preostalog mesa i mašinu za mljevenje simulira mučninu i odlazi.

Muškarac koji je pripremao jelo, dobija pohvale, dok jedan od muškaraca koji je pojeo pripremljeno jelo pita: „E, a gde je Šturm?“ Prostorijom se proama glasan smijeh uz odgovor muškarca koji je pripremao jelo: „Ne znam“.

U 21:52:18 minutu emitovanog programskog sadržaja prikazana je scena u kojoj članovi kriminalne grupe, nakon ulaska u kuću, traže od muškarca da im otkrije gdje se nalazi novac koji im je potreban. Nakon što ne dobiju odgovor, stavljaju mu pištolj u usta, a kasnije i vreli lonac na glavu koji je prethodno bio na šporetu.

Nakon prepirke, u sveopštem metežu, jedan od članova kriminalne grupe biva upucan u stomak, dok drugi, vidjevši to, ispaljuje osam hitaca u momka od koga su tražili informaciju o novcu. Potom svi zajedno odlaze kolima, a ranjenog druga ostavljaju ispred marketa. Okrvavljenih šaka drži se za stomak i ulazi u prodavnicu. Potom se prikazuje žena kako sa djetetom u kolicima za kupovinu šeta između rafova prodavnice, zaustavlja se kod jednog gdje se nalazi ranjeni muškarac koji, nakon nekoliko trenutaka, pada mrtav na pod. Tom scenom se završava epizoda.

Na početku sadržaja emitovano je zvučno i grafičko upozorenje: „Program koji slijedi nije primjeren za maloljetnike mlađe od 12 godina“. Informacija o dobnoj prilagođenosti (crveni krug sa bijelo ispisanim brojem 12) emitovana je, u gornjem lijevom uglu ekrana, tokom cijelog trajanja programskog sadržaja.

4. Reprizno izdanje emisije ovog serijskog programa emitovano je narednog dana, 3. maja 2023.g. u terminu od 12:53:20 sati.
5. Emiter je predmetne sadržaje kategorisao i označio kao neprimjerene za maloljetnike mlađe od 12 godina. Međutim, analizirajući sadržinu emitovane epizode serijskog programa, nedvosmisleno se utvrđuje da je riječ o programu koji nije primjeren za mlađe od 18 godina, te da kategorizacija nije bila pravilno izvršena.
6. Imajući u vidu ocjenu ovog sadržaja, kao sadržaja koji nije namijenjen maloljetnicima ispod 18 godina, jasno je da se kao takav mogao emitovati isključivo u periodu od 23:00 do 06:00 časova. Kako je sadržaj premijerno emitovan u terminu od 21:00 čas, a reprizno u terminu od 12:53 časa, van propisanog graničnog perioda, emiter je prekršio pravila dobne kategorizacije i raspoređivanja ovakvih sadržaja, koja su uspostavljena kako bi se mlađa (ranjiva) publika zaštitila od neprimjerenog sadržaja.
7. Obzirom na važnost poštovanja ovih pravila kako bi se osigurala zaštita maloljetnika, mora se skrenuti pažnja na odgovornost emitera da pažljivo ocijeni sadržaj, i sljedstveno tome se dosljedno pridržava propisanih pravila dobne kategorizacije i raspoređivanja sadržaja, kako bi ciljna publika bila zaštićena od sadržaja koji joj nisu namijenjeni.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01 emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja emiter prekršio član 55 stav 2 Zakona i član 22 stav 2 i 25 stav 1 i 3 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o načinu (sadržaj, datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo Rješenje će biti objavljeno na veb-sajtu Agencije www.aemcg.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljenio:

- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Arhiva

Pripremila: Anastazija Perović

Odobrila: Jadranka Vojvodić